

КАРТОГРАФІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ІЗЮМСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Тарасюк А.С., студент 4 курсу, спеціальність 193 Геодезія та землеустрій,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Науковий керівник: Богданець В.А., к.с.-г.н., доцент

Для прийняття оптимальних екологічних та економічних управлінських рішень існує необхідність застосування для цілей раціонального використання сільськогосподарських земель ефективних засобів, за допомогою яких істотно можна прискорити вирішення поставлених завдань. Одним із головних таких засобів є застосування геоінформаційних систем та сучасних технологій картографування для оцінки використання земель із залученням даних дистанційного зондування [1].

Актуальність теми зумовлена значними змінами стану земель Ізюмського району Харківської області під впливом як природних чинників, так і військових дій, зв'язку з цим існує необхідність оцінки масштабів змін навколишнього середовища, їхню спрямованість та екологічних наслідків.

U

r

h

Площа Ізюмського району – 5906,2 км², населення – 172130 осіб. Ізюмський район утворено 19 липня 2020 року згідно із Постановою Верховної Ради України № 807-ІХ від 17 липня 2020 року в рамках адміністративно-територіальної реформи в Україні. До його складу увійшли: Ізюмська, Балаклійська, Барвінківська міські, Борівська, Донецька, Савинська селищні та Куньєвська і Оскільська сільські територіальні громади [2].

На прикладі Ізюмського району Харківської області, де навколишнє середовище зазнало і продовжує зазнавати істотного впливу воєнних дій, встановлено, що внаслідок воєнних дій відбувалося руйнування інфраструктури агломерацій області, а висока мінна небезпека не дає змоги в повній мірі вести господарську діяльність, адже у ході війни на території області пошкоджено та знищено понад 20 тисяч об'єктів промисловості. Значну небезпеку спричиняють такі ризики, як забруднення земель токсичними речовинами, вплив забруднених територій на прилеглі екосистеми. Ґрунти часто переущільнені важкою технікою, порушена їх структура унаслідок руйнування від обстрілів, розривів мін, гранат, ракет, спорудження окопів, траншей тощо. Відмічаються великі площі вирв, канав і ям, що порушують однорідність і цілісність ґрунтового покриву, що призводить до деградації чи зниження родючості.

Ізюмський, Куп'янський райони та окремі окуповані території Харківського та Чугуївського районів не змогли у 2022 році провести необхідні польові роботи та збір урожаю озимих культур. Внаслідок дій окупантів постраждали більш ніж 270 підприємств у галузі тваринництва та рослинництва. Також відповідно до даних цієї доповіді, станом на початок 2023р. було пошкоджено або знищено 322 одиниці сільськогосподарської техніки.

Пошкодження обстрілами гідротехнічних споруд призвело до порушення режимів роботи Печенізького водосховища, а також повного знищення Оскільського водосховища, який одночасно є об'єктом природно-заповідного фонду.

Агроекологічний стан земель унаслідок воєнних дій зазнав значного негативного впливу, хід деградації ґрунтів істотно посилюється. Несприятливі процеси – ерозія, осушення, надмірна ущільненість ґрунту, втрата біорізноманіття тощо. У більшості випадків причинами погіршення стану є:

- нераціональна структура сільгоспугідь, посівних площ та планування розміщення культур, без врахування кліматичних та ґрунтових особливостей;
- зниження балансу біофільних елементів через низькі дози добрив;
- недостатнє залучення економічних стимулів для того, щоб зробити сільськогосподарське виробництво екологічно безпечним, оптимально використовувати земельні ресурси та економічні й адміністративні механізми впливу на землекористувачів.

Список використаних джерел

1. Богданець В.А. Тематичне геоінформаційне картографування ландшафтів за даними дистанційного зондування: проблемні питання та перспективи їх вирішення. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія 2014. №2 (випуск 37).
2. Доповідь про стан навколишнього середовища Харківської області за 2

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ, СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ
ЗЕМЛЕУСТРІЙ І ТОПОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ І ЗМІНИ КЛІМАТУ"**

**7 - 8 березня 2024 р.
м. Київ, Україна**

УДК 332.3:528.4:551.583 «364» «366»

Друкується за рішенням Вченої ради факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України, протокол № 8 від 19 квітня 2024 року

Рецензенти:

Євсюков Т.О. – доктор економічних наук, професор;

Кошель А.О. – доктор економічних наук, доцент;

Мединська Н.В. – доктор економічних наук, доцент.

Землеустрій і топографічна діяльність в умовах війни та післявоєнного відновлення і зміни клімату (GEOPOINT - 2024). Збірка наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, студентів та аспірантів (м. Київ, 7-10 березня 2024 р.) / За науковою редакцією проф. Ковальчука І.П. К.: Вид. центр НУБІП, 2024. 223 с.

У збірці наукових праць подаються результати досліджень, присвячених ролі землевпорядкування і топографо-геодезичних та картографічних вишукувань у вирішенні проблем відбудови пошкоджених і зруйнованих російськими військами в період неоголошеної України війни поселень, об'єктів інфраструктури, сільськогосподарських і лісогосподарських угідь, гідротехнічних, енергетичних, водогосподарських та промислових споруд, природозаповідних, історико-культурних та інших складових навколишнього середовища України. Також висвітлюються питання, пов'язані з дослідженням впливу змін клімату на стан і використання земельних та водних ресурсів.

Для фахівців у сфері геодезії, картографії та землеустрою, екологів, географів, працівників аграрного сектору, природоохоронних установ, органів місцевого самоврядування.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

Відповідальний за макетування і друк: доц. **Бутенко Є.В.**

I

S
B

N

©Колектив авторів

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024